

Skatteetaten

Avgiftsfrihet for periodiske ytelser og det årlige fribeløpet

Aal. § 4 første ledd bokstav a og b

- oktober 2000 – første utgave
- januar 2004:
  - språklig gjennomgang
  - lovtekst inntatt i avsnitt 2.1 og 3.1
- mai 2005:
  - punkt 2.3.1 endret praksis
- oktober 2005
  - punkt 2.3.3 endret praksis
- august 2006
  - punkt 2.1 endret tekst
- desember 2007
  - språklig gjennomgang
  - punkt 2.3.3 presisering av begrepet utdanning
  - nytt punkt 3 om det årlige fribeløpet i aal. § 4 første ledd bokstav b
  - nytt punkt 4 om leilighetsgaver, tidligere aal. § 4 første ledd bokstav b
- Januar 2009
  - Nytt punkt 3.4

1	Generelt	3
2	Periodiske ytelser til utdanning og oppfostring – bokstav a .	4
2.1	-- Innledning	4
2.2	-- Periodiske ytelser	4
2.3	-- Utdanning	5
2.3.1	--- Type utdanning	5
2.3.2	--- Beløpsbegrensning	6
2.3.3	--- Ytelserens art	6
2.4	-- Nødvendig understøttelse	7
2.5	-- Krav om at midlene må være forbrukt	7
3	Det årlige fribeløpet – bokstav b	9
3.1	-- Innledning	9
3.2	-- Anvendelsesområdet	9
3.3	-- Det årlige fribeløpet	10
3.3.1	--- Innledning	10
3.3.2	--- Gavebegrepet	10
3.3.3	--- Typer gaver	10
3.3.4	--- Spanderingstilfellene	11
3.3.5	--- Fradragsrett i større gaver	11
3.3.6	--- Planmessige overføringer	11
3.4	-- Noen praktiske avklaringer	12
3.4.1	--- Kan aksjefond gis innenfor det årlige avgiftsfrie beløp?	12
3.4.2	--- Kan en låneavtale regulere fremtidig ettergivelse innen det årlige fribeløpet?	12
3.4.3	--- Kan gjeldsbrev/ pantoberligasjoner omfattes av det årlige fribeløpet?	12
4	Leilighetsgaver – tidligere bokstav b	14
4.1	-- Innledning	14
4.2	-- Beløpsbegrensning	14
4.3	-- Planmessige overføringer	14
4.4	-- Typer gaver	14
4.5	-- Avkortning i arv etter tidl. aal. § 4 første ledd bokstav b	15

1 Generelt

Arveavgiftslovens utgangspunkt er at gaver til givers nærstående er å anse som avgiftspliktige, jf. aal. § 2. I aal. § 4 første ledd bokstav a og b er det gjort unntak fra avgiftsplikten. Unntakene gjelder periodiske ytelser til utdanning og oppfostring, jf. bokstav a, og gaver ytt innenfor det årlige avgiftsfrie beløp, jf. bokstav b. Unntaksreglene gjelder for hele den personkrets som etter aal. § 2 i utgangspunktet er avgiftspliktig.

Merk at det fra og med 1. januar 2008 er innført en ny regel som erstatter regelen om avgiftsfritak for leilighetsgaver. Se nærmere under punkt 3 vedrørende den nye regelen. Den tidligere regelen er fortsatt relevant for gaver ytt før 1. januar 2008 og er kort omtalt under punkt 4.

Gaver som omhandles i § 4 første ledd er fritatt for arveavgift uten hensyn til om giver påbyr at gavene skal avkortes i arv, jf. § 2.

Fritagelsen for arveavgift innebærer at gavene ikke tas i betraktning ved anvendelse av de progressive avgiftssatser på senere gave eller arv fra giver.

2 Periodiske ytelser til utdanning og oppfostring – bokstav a

2.1 -- Innledning

*Aal. § 4 første ledd – ”Fritatt for avgiftsplikt er gaver som består i:
a) Periodiske ytelser til oppfostring eller utdanning, underhold i yterens hjem og ytelser til nødvendig understøttelse, for såvidt midlene er forbrukt før giverens død.”*

For at ytelser kan bli avgiftsfri etter denne regel er det et vilkår at midlene er forbrukt før givers død. Karakteristisk for ytelsene er at de forbrukes etter hvert, slik at de ikke innebærer noen egentlig formuesoverføring.

For ytelser til oppfostring fremgår det av lovforarbeidene (Innstilling 1958 s. 24) at meningen var å omfatte de midler som går med til mottakers underhold og alminnelige oppfostring i oppveksten. Det legges til grunn at dette gjelder de ytelser som i dag omfattes av foreldres underholdsplikt etter barneloven.

Regelen vil dermed bare ha betydning der giver ikke har noen rettslig forpliktelse til å gi ytelsen. Der foreldrene oppfyller oppfostringsplikten etter barneloven vil det ikke foreligge en gave.

Midlene må øremerkes utdannelsen eller oppfostringen, dette følger av lovens ordlyd.

2.2 -- Periodiske ytelser

Det er kun periodiske ytelser som omfattes av fritaket. Dette innebærer at midlene må utdeles over tid. Større engangsbeløp gis det ikke fritak for. Ved avgrensningen mot engangsytelser kan måten gaven ytes på få betydning for om den er avgiftsfri eller ikke.

Der støtte til f.eks. utdanning gis som et større engangsbeløp, det være seg når studiet påbegynnes, under utdannelsen eller ved avslutningen til nedbetaling eller ettergivelse av lån, vil dette anses som en avgiftspliktig gave, jf. Finansdepartementets rundskriv nr. 2 av 20. februar 1965.

Imidlertid vil midler som står på bankkonto, med instruks til banken om å utbetale de årlige renter til mottaker mens han studerer eller om at mottakeren skal disponere midlene etter regelmessige utbetalinger, være å anse som periodiske ytelser etter loven. Om kontoen står i givers eller mottakers navn, har ikke betydning.

Avgjørelsen av om avgiftsfrihet foreligger kan tas når utdannelsen påbegynnes, under forutsetning av at et skissert studieopplegg følges. Dersom det skjer endringer som kan betegnes som

bristende forutsetninger, kan denne avgjørelse omgjøres, eventuelt slik at endelig vurdering utsettes til studiene avsluttes. Avgiftsmyndighetene må kunne kreve at det ved utdannelsens slutt fremlegges regnskap for hvorledes midlene ble disponert.

Hvis hensikten er å foreta periodiske ytelser, men giver dør etter den første utbetalingen, vil denne være avgiftsfri.

Det kan ikke kreves faste mellomrom mellom utbetalingene. Det er likevel naturlig med en viss regelmessighet, f.eks. hver måned eller hvert år.

Summene bør i utgangspunktet være noenlunde jevnstore. De kan uten videre justeres for inflasjon. Variasjoner pga. ujevne inntekter for giver må kunne godtas.

Summene kan ikke overstige det nivå som er nødvendig for utdannelsen eller oppfostringen. En viss romslighet ved grensdragningen må likevel utvises.

2.3 -- Utdannelse

Ikke enhver ytelse til noen som er under utdanning omfattes. Dette følger av sammenhengen i loven, der fritaket er et unntak.

Det kan ikke utledes noen krav om at mottaker skal ha et spesielt behov for ytelsen, verken når det gjelder ytelser i det hele tatt eller størrelsen. Det innfortolkes således ikke et krav om nødvendighet. Det kan derfor ikke nektes avgiftsfrihet under henvisning til at mottaker har fått eller kunne fått stipend eller lån fra Statens Lånekasse for Utdanning, eller at han kunne arbeidet ved siden av studiene. Dette innebærer at mottaker kan motta løpende ytelser fra f.eks. Lånekassen og samtidig avgiftsfritt motta periodiske ytelser til den samme utdanning fra giver.

I kravet til utdanning ligger at når utdannelsen er avsluttet vil mottaker ikke lenger være i en situasjon som betinger avgiftsfrihet. En etterfølgende dekning av allerede påløpte eller betalte utgifter vil derfor ikke gi grunnlag for avgiftsfrihet.

2.3.1 --- Type utdanning

Ordlyden angir ingen særlige begrensninger mht. hva slags utdanning det kan gis støtte til. Det knyttes heller ikke bestemte vilkår til mottakers alder og livssituasjon. Videre er det ikke av betydning hvorvidt det dreier seg om gjenopptagelse og fullføring av tidligere avbrutt utdanning, omskolering og/eller videreutdanning.

Det må imidlertid forutsettes at det følges tilnærmet normal studieprogresjon ved selve gjennomføringen av studiet. Uten slik progresjon vil utdanningsalternativet i § 4 første ledd bokstav a ikke være anvendelig.

I forhold til turnustjeneste etter endt medisinsk embetsstudie er Skattedirektoratet av den oppfatning at dette må anses som to deler av utdannelsen for å kunne

praktisere legevirkosomhet på pasient. Etter endt embetsstudie har kandidatene den akademiske bakgrunnen, men ikke den praktiske utdanning som kreves for å få autorisasjon for å kunne drive selvstendig legevirkosomhet. Direktoratet antar at dette også kan være tilfellet for andre utdannelser som forutsetter et praktisk studie etter endt teoretisk studie, eksempelvis fysioterapi.

I forhold til begrensning i avgiftsfriheten på grunn av mottakers inntekt, se under i punkt 2.3.2.

2.3.2 --- *Beløpsbegrensning*

Finansdepartementet har i en upublisert uttalelse av 11. mars 1996 uttrykt at det ikke kan oppstilles en generell beløpsbegrensning for midler som går *direkte* til dekning av skolepenger. Beløpet vil være begrenset av lovens oppregnede vilkår og hva skolen krevde av skolepenger. Det ble her krevd at mottaker etter utdannelsesetidens utløp fremla regnskap for disponeringen av midlene, og dokumentasjon av hva skolen rent faktisk krevde i skolepenger.

Det samme vil gjelde for semesteravgift, eksamensgebyr, skolemateriell o.l.. Dette vil være utgifter relatert til de direkte kostnader ved å gå på skole eller studere.

For midler som er ment å dekke regulære leveomkostninger under utdannelsen, har departementet uttalt at reelle hensyn tilsier at en her må innfortolke en beløpsgrense for avgiftsfriheten. I departementets upubliserte uttalelse av 11. mars 1996 (saken gjaldt utdanning i utlandet) er det uttalt at det ikke kan fikseres et bestemt kronebeløp da dette bl.a. vil være avhengig av levekostnadene i det aktuelle land.

Avgiftsfriheten må avgrenses til ytelser til dekning av nødvendige kostnader pådradd som følge av studiesituasjonen. Avgiftsfritt beløp må da vurderes konkret etter en helhetsvurdering.

For norske forhold vil Lånekassens satser for lån og stipend gi et utgangspunkt for hvilke kostnader en student vil ha i året, og dermed hva som etter arveavgiftsloven avgiftsfritt kan mottas i periodisk ytelse.

2.3.3 --- *Ytelsens art*

Støtte til mottakerens løpende boutgifter i utdanningsperioden kan etter omstendighetene være avgiftsfri. Det mest praktiske er at støtten gis i form av kontantbeløp eller ved at mottaker bor vederlagsfritt i givers hjem.

Ytelser i form av regelmessig ettergivelse av avdrag på lån til bolig faller imidlertid utenfor, idet ytelsene ikke kan sies å referere seg til mottakers studiesituasjon, men til anskaffelsen av et formuesobjekt. Også det forhold at slike ytelser vil ha mer preg av planmessig formuesoverføring enn støtte til løpende kostnader taler mot avgiftsfrihet for slike ytelser. Tilsvarende vil gjelde regelmessige overføringer av f.eks. aksjer i stedet for kontanter. Se også punktene 3.3.3 og 3.3.6 vedrørende ettergivelse av gjeld innenfor det årlige fribeløpet.

Periodiske ytelser i form av regelmessig ettergivelse av renter står i en annen stilling en periodiske ytelser i form av regelmessig ettergivelse av lån. Så lenge hovedstolen består vil ikke rentefritaket i seg selv innebære at giver kan overføre selve formuesobjektet, uten at det svares avgift av dette. Videre må det legges til grunn at de midler som ytes, uavhengig av om dette gjøres i form av fritak for renter eller kontanter som benyttes til å dekke et rentekrav, forbrukes fortløpende, slik at overføringen heller ikke er i strid med kravet om at midlene må være forbrukt før givers død, jf. aal. § 4 første ledd bokstav a. Periodiske ytelser i form av regelmessig ettergivelse av renter kan således fritas for plikt til å svare arveavgift, forutsatt at ytelsen oppfyller de øvrige vilkårene i aal. § 4 første ledd bokstav a.

2.4 -- Nødvendig understøttelse

Det er ikke et vilkår for avgiftsfrihet at giver har plikt til å forsørge mottaker.

Det er imidlertid et krav at understøttelsen er nødvendig, dette følger direkte av lovens ordlyd. Dette innebærer at det må foreligge et aktuelt behov for understøttelse. Et beløp som avsettes til understøttelse for et lengre tidsrom, vil således ikke kunne godtas som avgiftsfritt. Det kan ikke ytes større beløp uten holdepunkt for at behovet vil være aktuelt også en tilsvarende tid fremover. Ved at midlene ytes periodisk, sikres at understøttelsen ikke går lenger enn det behovet tilsier. Ut over dette har nødvendighetsbegrepet et begrenset innhold.

Det skal meget til for å anse private tilskudd som direkte "nødvendige" i dagens samfunn, tatt i betraktning de generelle offentlige støtteordninger som er forutsatt å skulle dekke den enkeltes behov, f.eks. i form av sosialhjelp og ulike trygdeordninger. Mest aktuell vil regelen være der mottaker bor i et land med dårlig utbygget trygdesystem.

På den annen side har man tilfeller der mottaker mer eller mindre frivillig har satt seg i en situasjon der han ikke er berettiget offentlig til støtte, og dermed har et behov for andre tilskudd. Et eksempel fra praksis er der en person forlater landet for å virke som misjonær, og dermed etter en tid faller utenfor norske velferdsordninger.

2.5 -- Krav om at midlene må være forbrukt

Midlene må være forbrukt før givers død. Skolepenger anses forbrukt når de er innbetalt til skolen.

Bestemmelsen må forstås som en mulighet til avgiftsfritt å kunne bidra til dekning av mottakers løpende utgifter mens han er i en bestemt livssituasjon. Det må ved bedømmelsen vises en viss romslighet. For mer varige goder, som klær og lignende, er det tilstrekkelig at de er tatt i bruk av mottaker.

Mottaker må i en viss grad kunne spare opp andre midler mens han forbruker midler ytt etter reglene her. Dersom han ikke har andre inntekter eller midler, kan han imidlertid ikke spare opp de ytte midler. Det skal ikke være anledning til en egentlig formuesoverføring eller formuesoppbygging på mottakers hånd.

3 Det årlige fribeløpet – bokstav b

3.1 -- Innledning

Med virkning for rådgighetsserverv fra og med 1. januar 2008 er det innført en ny regel som erstatter regelen om avgiftsfritak for leilighetsgaver.

Aal. § 4 første ledd – ”Fritatt for avgiftsplikt er gaver som består i:
b) *Gaver ytet før giverens død til fysiske personer innenfor et årlig fribeløp tilsvarende et halvt grunnbeløp i folketrygden(G) ved årets inngang. Gaver i form av ikke- børsnoterte aksjer, andeler i ansvarlige selskap eller kommandittselskap og andre typer verdipapirer som ikke er notert på børs, samt overføring av fast eiendom, er ikke fritatt for avgiftsplikt etter denne bestemmelsen.*

Den nye bestemmelsen er ment å gjøre fritaket lettere å praktisere for arveavgiftsmyndigheten, samt at regelverket praktiseres likt i ulike deler av landet. Innføring av et fast årlig fribeløp for gaver istedenfor avgiftsfritak for leilighetsgaver er i tillegg ment å øke forutberegneligheten for de avgiftspliktige.

Spørsmålet om en gave er fritatt for arveavgift eller ikke er etter den nye regelen ikke lenger skjønsmessig. Lovforslaget medfører at avgiftsfriheten for denne typen gaver erstattes med et årlig fribeløp tilsvarende halvparten av folketrygdens grunnbeløp (G).

3.2 -- Anvendelsesområdet

Vilkår for fritak etter denne regel er i likhet med den tidligere regel, at gaven er ytt før givers død. Påstander om ikke fullbyrdede gaveløfter avskjæres dermed på lik linje som etter den tidligere regelen.

I forarbeidene er det uttalt at *”Fribeløpet omfatter gave fra uskiftet bo, men ikke boovertakelse og skifte etter dødsfall.”*

Det kan her stilles spørsmål ved om bestemmelsen får anvendelse på utdelinger fra uskiftebo i sin helhet, slik at det gjelder et årlig fribeløp tilsvarende grunnbeløpet i folketrygden ved utdeling til ”felles arvinger” i henhold til aal. § 7 annet ledd.

Finansdepartementet har i brev til Skattedirektoratet av 19. november 2007 uttrykt at ”det fremgår av forslag til ny aal. § 4 bokstav b at fribeløpet tilsvarende et halvt G ved årets inngang bare gjelder *gaver ytet før giverens død*. Ved utdeling fra uskiftet bo til felles arvinger anses midlene som kommer fra lengstlevende som gave og midlene fra førstavdøde som arv, jf. aal. § 7 annet ledd. Dette innebærer etter departementets oppfatning at bare utdelinger fra uskiftet bo som anses som gave, dvs. som kommer fra

lengstlevende, er omfattet av fribeløpet i forslag til ny aal. § 4 første ledd bokstav b”.

3.3 -- Det årlige fribeløpet

3.3.1 --- Innledning

Tidligere kunne det ikke oppstilles en bestemt beløpsgrense for hva som avgiftsfritt kunne gis som leilighetsgave. Hvilken anledning gaven ble gitt kunne også være av betydning. Det ble blant annet antatt at for en bryllupsgave måtte f.eks. verdien kunne være større enn ved en julegave.

Avgiftsfritaket er nå knyttet opp til et årlig fribeløp tilsvarende halvparten av folketrygdens grunnbeløp (G). På bakgrunn av at folketrygdens grunnbeløp blir justert per 1. mai hvert år, ble det av praktiske hensyn valgt å bruke beløpets størrelse ved årets inngang.

Gaver innenfor det årlige fribeløpet er ikke meldepliktig til arveavgiftsmyndigheten. Dersom det årlige fribeløpet ett år er fullt utnyttet gjennom gavetransaksjoner tidlig i året, er senere gaver, også fødselsdagsgaver, julegaver mv., meldepliktige til avgiftsmyndigheten.

3.3.2 --- Gavebegrepet

Det følger av aal. § 2 syvende ledd at *”[e]nhver økonomisk fordel som oppnås ved foreldelse eller ettergivelse av gjeld, eller ved kjøp, bytte, leie, lån, interessentskapsavtale eller annen rettshandel hvor mottakeren ikke har svart fullt vederlag, blir å regne som gave.”* Det er tilstrekkelig med en objektiv formuesoverføring, det stilles ikke krav om gavehensikt. I § 4 første ledd bokstav b gis det unntak for avgiftsplikten for gaver med et årlig fribeløp tilsvarende halvparten av folketrygdens grunnbeløp (G).

3.3.3 --- Typer gaver

Den nye fritaksregelen omfatter ikke fast eiendom og formuesobjekter som verdsettes etter aal. § 11 A (ikke-børsnotertes aksjer og andeler i ansvarlige selskap og kommandittselskap). Fritaksregelen omfatter heller ikke andre typer verdipapirer som ikke er notert på børs.

Ettergivelse av gjeld og renter er ikke nevnt i forarbeidene. Tidligere var det antatt at ettergivelse gjeld ikke var å anse som en avgiftsfri leilighetsgave da dette var å anse som et ledd i en planmessig formuesoverføring. Ettergivelse av renter er i praksis akseptert som en periodisk ytelse til utdanning, se punkt 2.3.3. Ved innføringen av det årlige fribeløpet der det i liten grad ses hen til gavens art åpnes det for mer planmessige formuesoverføringer, se punkt 3.3.6. Hensynet til harmoni i regelverket tilsier derfor at gjeld og renter bør kunne ettergis innenfor det årlige fribeløpet.

Forsikringspoliser kan ikke gis som gave innenfor det årlige fribeløpet, se § 4 annet ledd.

3.3.4 --- *Spanderingstilfellene*

Finansdepartementet uttaler i Ot. prp. nr. 1 (2007 – 2008) side 143 første spalte tredje avsnitt at tilfeller ”*hvor giverne betaler selskapelighet, overnatting, billetter mv. under ett for seg og andre, holdes utenfor avgiftsplikt også om de påspanderte er selvforsørgende.*”

Såkalte spanderingstilfeller holdes således utenfor det årlige fribeløpet.

Finansdepartementet har i brev til Skattedirektoratet av 19. november 2007 uttrykt ”[h]va som anses som spanderingstilfeller må vurderes konkret, men typiske tilfeller er hvor giveren betaler bryllup, en felles middag, eller en felles reise med overnatting. I dette ligger det at det kan forekomme flere spanderingstilfeller i løpet av året. Fellesnevneren er at det dreier seg om naturalia som forbrukes ved anledningen, uten at regningen deles mellom deltakerne. Dersom giveren for eksempel bare betaler en reise for mottaker, uten selv å delta, skal betalingen ikke anses som et spanderingstilfelle, men som en regulær gave (bortsett fra i forsørgelsesforhold)”.

Departementet uttrykker i samme brev at ”gjenstandsgaver som blir mottakerens eiendom faller utenfor spanderingsbegrepet, selv om begrepet spandering blir brukt om gavesituasjonen”. Dette gjelder dog ikke i forsørgerforhold.

3.3.5 --- *Fradragsrett i større gaver*

Det årlige fribeløpet kommer i tillegg til det alminnelige fribeløpet for arv og gaver, for tiden kroner 470 000,-. Dette medfører at dersom det ytes en større gave enn det årlige fribeløpet, kan det årlige fribeløpet brukes som et fradrag i arveavgiftsgrunnlaget, med de begrensninger som følger av regelen for typer gave, se punkt 3.3.3.

Det overskytende beløpet behandles da etter de generelle avgiftsreglene. Giver og mottaker har her valgfrihet, og velger selv hvor stor del av det årlige fribeløpet som skal føres opp til fradrag i gavemeldings (RF 1616) punkt 3.7.

3.3.6 --- *Planmessige overføringer*

Den nye regelen åpner i en viss grad for planmessige overføringer ved at det verken er et vilkår at gaven må stå i passende forhold til giverens økonomi, eller ligge innenfor det som er ”skikk og bruk”. Det vil således ikke være rom for å se gaver ytt over et lengre tidsrom under ett, selv om den samlede sum over tid blir betydelig.

Det årlige fribeløpet kommer i tillegg til de periodiske ytelsene som er behandlet i dette kapitlet. Det er nå adgang til å avgiftsfritt

overføre årlige beløp tilsvarende et halvparten av folketrygdens grunnbeløp. Det sees ikke hen til om gaven er vanlig ved den anledning den blir gitt.

Foreldre kan etter den nye regelen til sammen ettergi gjeld tilsvarende folketrygdens grunnbeløp (for 2007 kroner 66 812,-) avgiftsfritt. Dersom mottaker er under utdanning kan de i tillegg ettergi rentene som en periodisk ytelse til utdanning, se punkt 2.3.1. I løpet av en studieperiode på 5 år vil ettergivelsen alene komme opp i kroner 334 060,- fra foreldrene, med tillegg av renter.

3.4 -- Noen praktiske avklaringer

3.4.1 --- Kan aksjefond gis innenfor det årlige avgiftsfrie beløp?

Aal. § 4 første ledd bokstav b unntar positivt ”... ikke- børsnoterte aksjer, andeler i ansvarlige selskap eller kommandittselskap og andre typer verdipapirer som ikke er notert på børs, samt overføring av fast eiendom...”

I den grad det aktuelle aksjefond er notert på børs legger Skattedirektoratet derfor til grunn at også andeler i aksjefond kan gis innenfor det årlige fribeløpet.

3.4.2 --- Kan en låneavtale regulere fremtidig ettergivelse innen det årlige fribeløpet?

Hva gjelder forholdet til aal. § 4 første ledd bokstav b, legger Skattedirektoratet til grunn at en årlig ettergivelse av gjeld innefor det årlige fribeløpet må kunne avtales på forhånd (ved inngåelsen av låneavtalen). Direktoratet antar at en annen løsning i forhold til arveavgiftsberegningen ville medført en unødvendig tungvindt prosess, der ettergivelsen måtte avtales særskilt for det enkelte år/den enkelte termin.

Dersom den årlige ettergivelsen av gjeld settes lik det årlige fribeløpet, vil en fremgangsmåte som skissert over medføre at alle andre overføringer mellom partene er avgiftspliktige.

3.4.3 --- Kan gjeldsbrev/ pantoberligasjoner omfattes av det årlige fribeløpet?

Aal. § 4 første ledd bokstav b annet punktum fastslår at ”[g]aver i form av ikke-børsnoterte aksjer, andeler i ansvarlige selskap eller kommandittselskap og andre typer verdipapirer som ikke er notert på børs, samt overføring av fast eiendom, er ikke fritatt for avgiftsplikt etter denne bestemmelsen.”

Skattedirektoratet legger til grunn at gjeldsbrev og/eller pantobligasjoner er omfattet av ”andre typer verdipapirer” og således ikke kan overdras avgiftsfritt, jf. aal. § 4 første ledd bokstav b.

Direktoratet legger videre til grunn at denne løsningen samsvarer godt med bestemmelsens forarbeider som fastslår at *"[u]brukt årlig fribeløp kan ikke overføres til senere år."* (Ot.prp. nr. 1 (2007-08) side 142 andre spalte nest siste avsnitt).

Det er således ikke adgang til å avgiftsfritt overføre midler gjennom utstedelse av gjeldsbrev/pantobligasjoner med utsatt forfall.

4 Leilighetsgaver – tidligere bokstav b

4.1 -- Innledning

Med virkning for rådgighetserverv fra 1. januar 2008 er det innført en ny regel i aal. § 4 første ledd bokstav b om årlig avgiftsfritt beløp som erstatter den tidligere regelen om de såkalte leilighetsgavene. Den tidligere bestemmelsen hadde følgende ordlyd:

*Aal § 4 første ledd – ”Fritatt for avgiftsplikt er gaver som består i:
b) Gaver ytet før giverens død som sedvanlig tegn på velvilje og oppmerksomhet, når de etter sin art og forholdene for øvrig ikke går ut over det som må ansees som skikk og bruk.”*

Spørsmålet om en gave falt inn under denne fritaksbestemmelse måtte avgjøres konkret etter en helhetsvurdering. Det måtte bl.a. legges vekt på i hvilken sammenheng gaven ble ytet, dens art og størrelse, og på om gaven ble ansett passende sett i sammenheng med giverens økonomi.

Bestemmelsen vil fortsatt ha relevans for gaveerverv før 1. januar 2008.

4.2 -- Beløpsbegrensning

Det kunne ikke oppstilles en bestemt beløpsgrense for hva som avgiftsfritt kunne gis som leilighetsgave. Hvilken anledning gaven ble gitt i kunne være av betydning. For en bryllupsgave måtte f.eks. verdien kunne være større enn ved en julegave. Utgangspunktet var alminnelig skikk og bruk.

4.3 -- Planmessige overføringer

Det var etter den tidligere regelen ikke adgang til å avgiftsfritt overføre årlige beløp under en viss grense til sine arvinger, der dette fremstod som planmessige overføringer. Om gavene ble gitt over lengre tidsrom burde de ses under ett. Vurderingen vil bli om den samlede sum er betydelig, sett hen til prisstigningen i tidsrommet. Når boet skiftes etter avdøde skal alle tidligere utdelinger fra denne medtas i beregningen, uavhengig av utdelingenes størrelse. Man unngår altså ikke avgiftsplikt ved å splitte opp utdelingene i mindre beløp.

4.4 -- Typer gaver

Etter den tidligere bestemmelsen var det et krav om at gaven skulle være et ”sedvanlig tegn på velvilje og oppmerksomhet”, altså en vanlig leilighetsgave. Spørsmålet var om gaven var vanlig ved den anledning den blir gitt.

Kontanter kunne være en leilighetsgave. Normalt var en leilighetsgave en løstøregjenstand. Typiske eksempler var sølvtøy, smykker, bøker, malerier, motorsykler og etter forholdene også bruktbiler. En verdifull gjenstand, for eksempel et smykke, ville etter den tidligere regelen lettere kunne bli ansett som en leilighetsgave enn et tilsvarende beløp i kontanter.

Verdipapir var etter sin art normalt ikke å regne som leilighetsgave pga. kravet til personlig eller privat karakter.

En fast eiendom kunne aldri være en leilighetsgave. Dette gjaldt også der verdien var svært beskjeden. I rundskriv nr. 4 av 20. oktober 1969 uttalte Finansdepartementet at en fast eiendom til en verdi av kr 5 000 gitt av to personer ikke kunne bli fritatt. Likestilt med fast eiendom var andelsleilighet o.l.

Forsikringspoliser kunne ikke regnes som leilighetsgaver, se § 4 annet ledd.

4.5 -- Avkortning i arv etter tidl. aal. § 4 første ledd bokstav b

I forhold til den tidligere regelen om leilighetsgaver i aal. § 4 første ledd bokstav b har Finansdepartementet i en upublisert uttalelse i 1997 uttrykt at "det forhold at faren har avkortet gaven i klagerens arv, mener en i utgangspunktet er en indikasjon på at det forelå en formuesoverføring av betydning, og ikke en arveavgiftsfri leilighetsgave. At de andre livsarvingene, etter det som må forstås, på samme alderstrinn ikke mottok gaver av denne art, taler også mot at gavene anses som sedvanlig tegn på velvilje og oppmerksomhet, som ikke anses for å gå ut over skikk og bruk."

Denne uttalelse er fortsatt relevant for leilighetsgaver ytt før 1. januar 2008.